

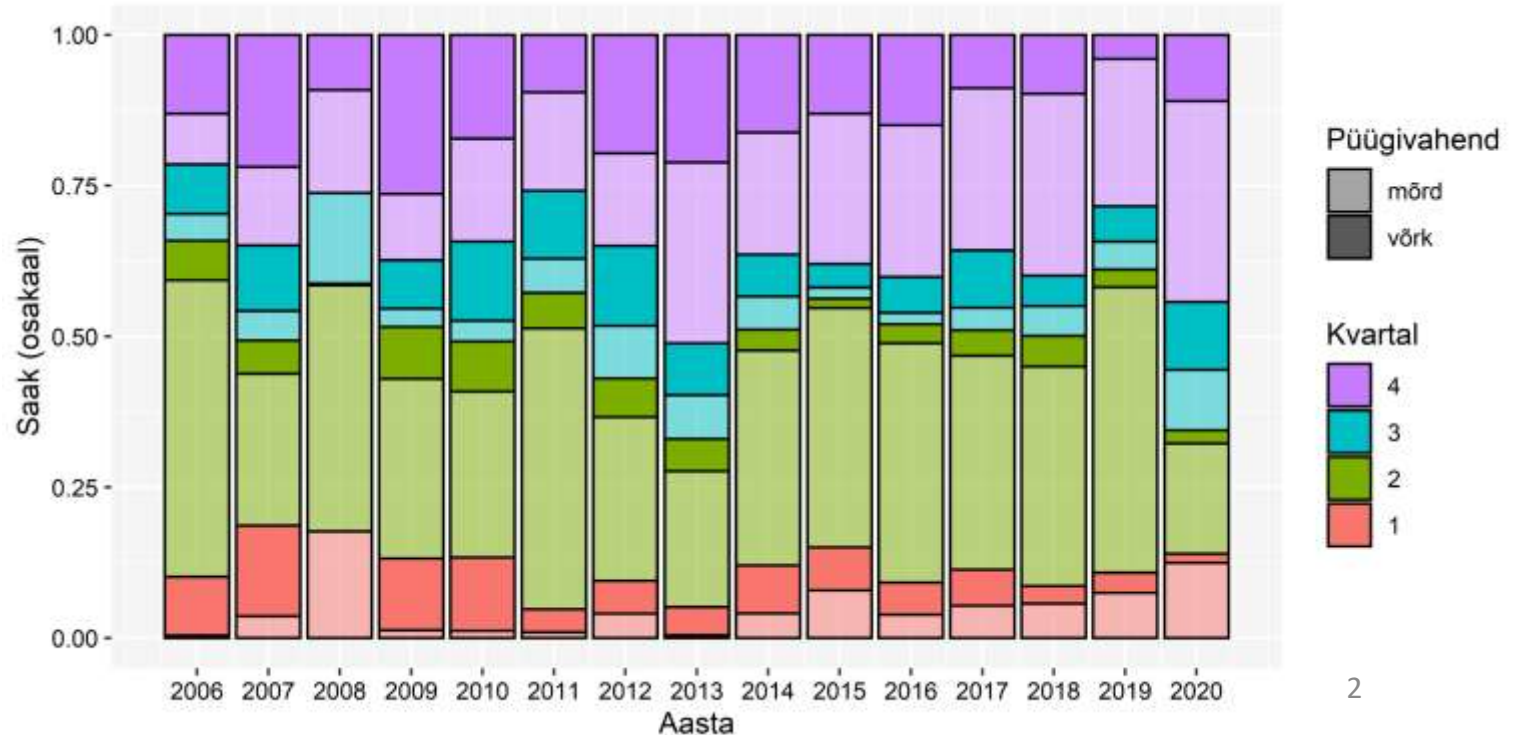
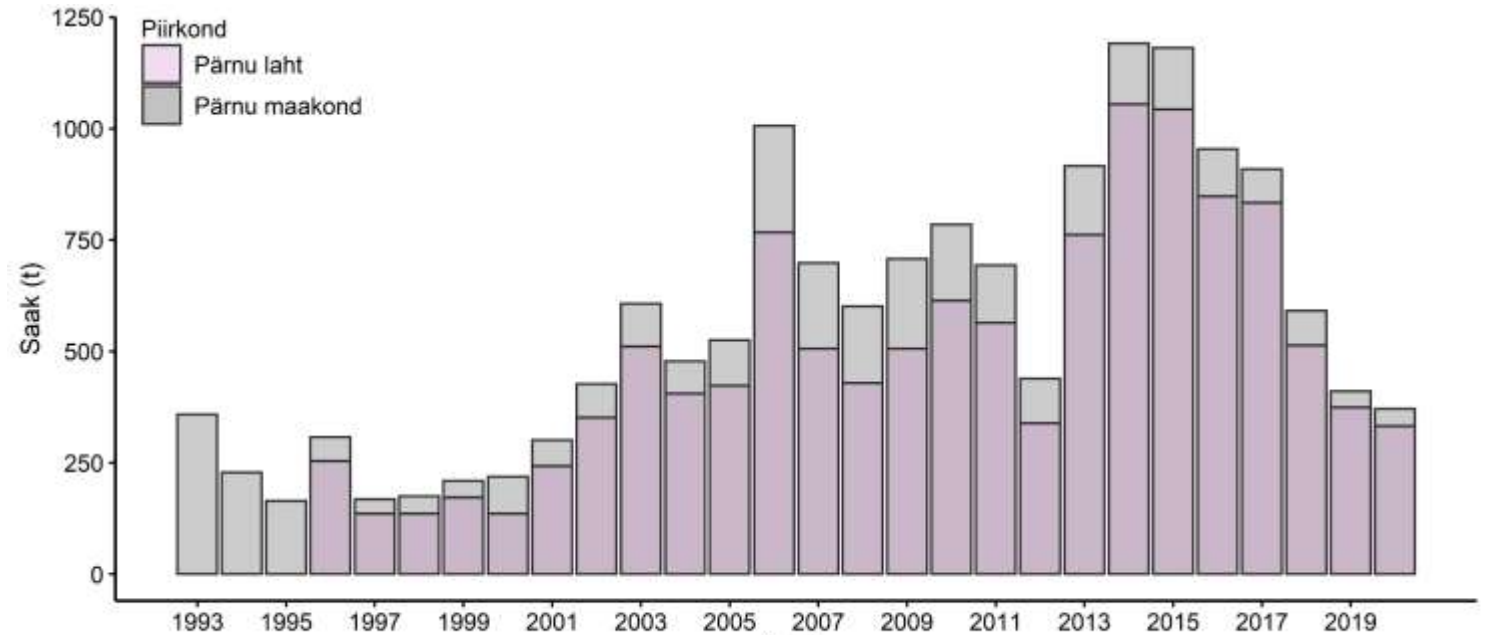
Ahven Pärnu lahes: ahvenavaru analüütiline hindamismudel ja majanduslik analüüs

Markus Vetemaa, Kristiina Hommik, Redik Eschbaum

10/11/22

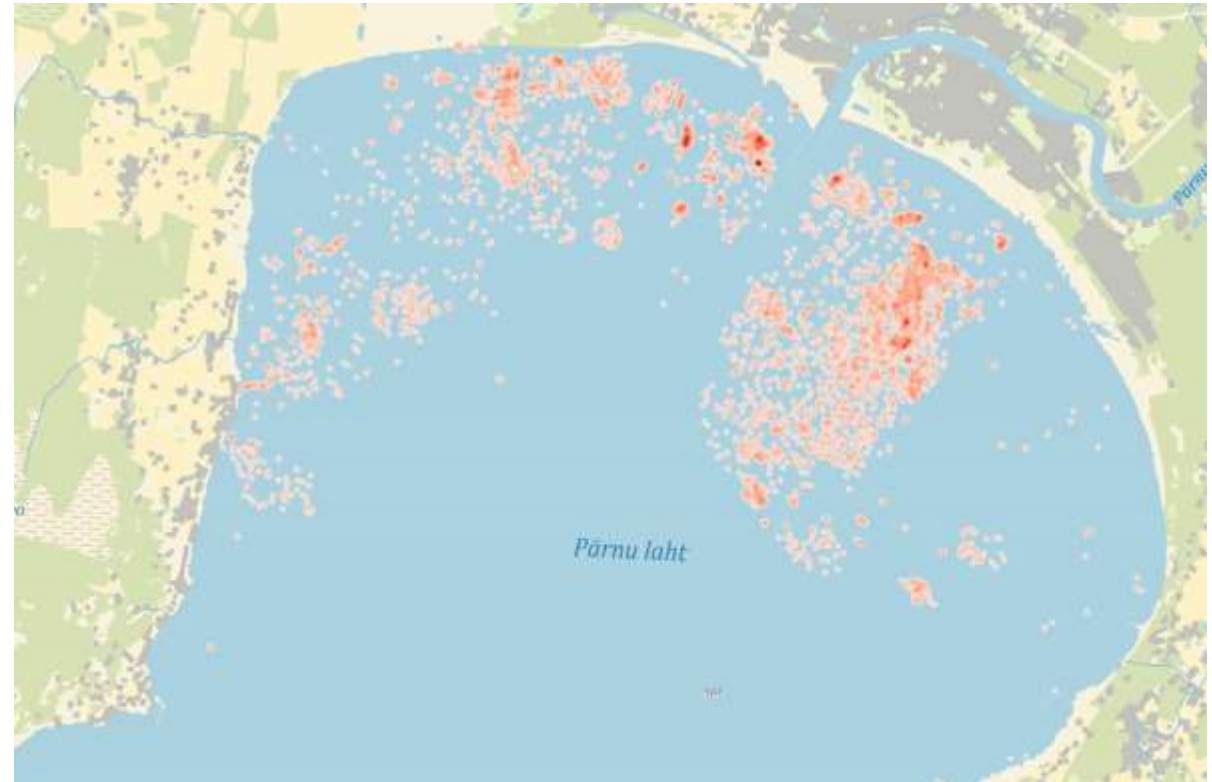
Ahvensaak Pärnu lahes

- 1990ndatel oli ahvenavaru üleekspulateeritud Pärnu lahes
- 1996. aastal defineeriti kutselised kalastajad
- 1997. aastal kehtestati ahvena alammõõt meres (täispikkus 19 cm)
- 2000ndate algusest on saagid olnud kasvavas trendis, jõudes kõrgemaile tasemel aastal 2014, mil Pärnu lahes püüti >1000 tonni ahvenat
- Viimased 5 aastat on saagid olnud pidevad languses
- Domineerivaks püügivahendiks on erinevad mõrrad ning keskmiselt ligi 50% saagist püütakse kevadel

Harrastuskalastajad

- Lisaks kutselisele kalapüügile on ahven väga hinnatud ka harrastuskalastajate seas (talipüük)
- Harrastuskalastajate loendus (2019 ja 2021 aastal)
- Harrastuskalastajate küsitlus hindamaks harrastuskalastajate ahvena väljapüügi hulka

Joonis. Harrastuskalastajate paiknemine Pärnu lahel 2021.a. loenduste põhjal. Iga punkt tähistab üht inimest (mida rohkem inimesi, seda punakam punkt).

Harrastuskalastajate hinnanguline väljapüük

Tabel 4. Hinnanguline harrastuskalastajate ahvena saak Pärnu lahe jääalusest püügist võrrelduna kutselise kalurite saakidega. Sulgudes on ära toodud harrastuskalastajate saagi suuruse % kutseliste saagist.

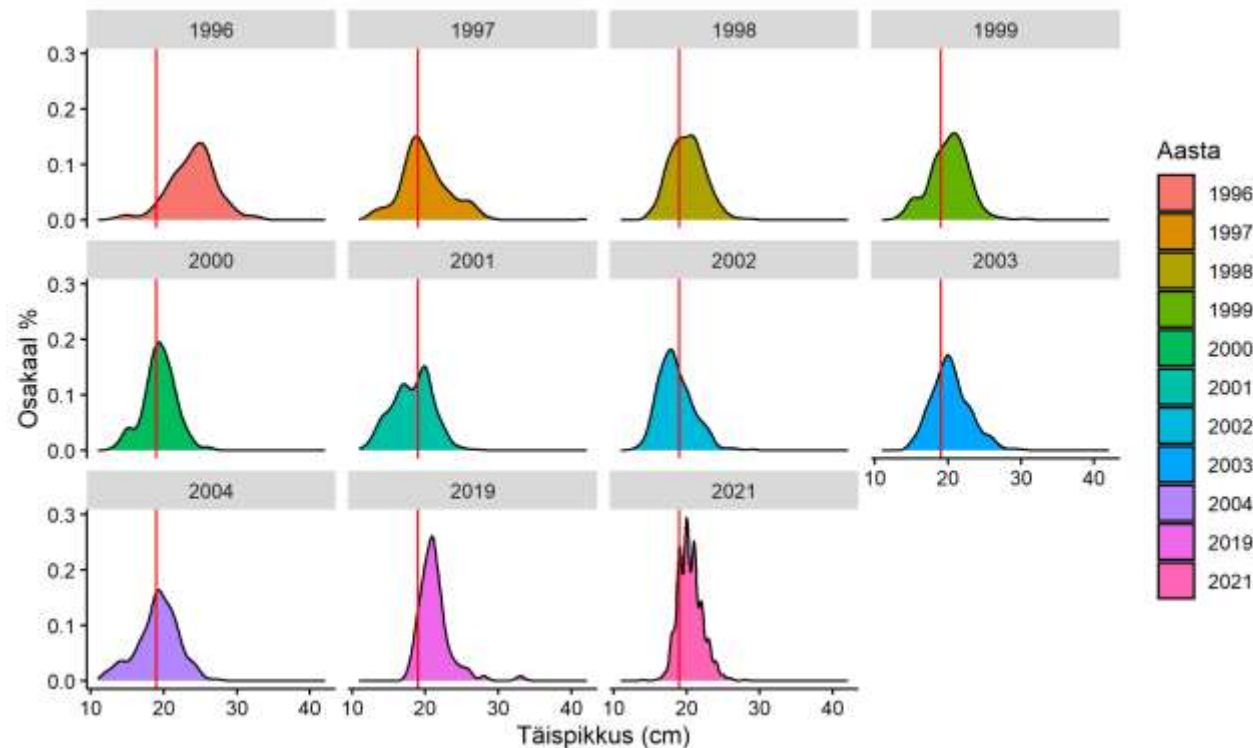
Aasta	Kutseliste kalurite saak (t)	Kvantitatiivuuringud	Praegune uuring
2010	613.7	82* (13.4%)	-
2015	1043.4	165 (15.8%)	-
2018	513.7	118.3**/69.4 (23%/13.5%)	-
2019	374.1	-	48.8-61.9 (13-16.5%)
2021	245.9*** 320 – tänaseks		42.5-57.5

*Liivi lahe kohta tervikuna

** hinnang koos lisavalimiga (keskmiselt aktiivsemad harrastajad)

*** Pärnu maakonna saagid Liivi lahes 30.06.2021 seisuga

Harrastuskalastajate ahvensaakide pikkusjaotus

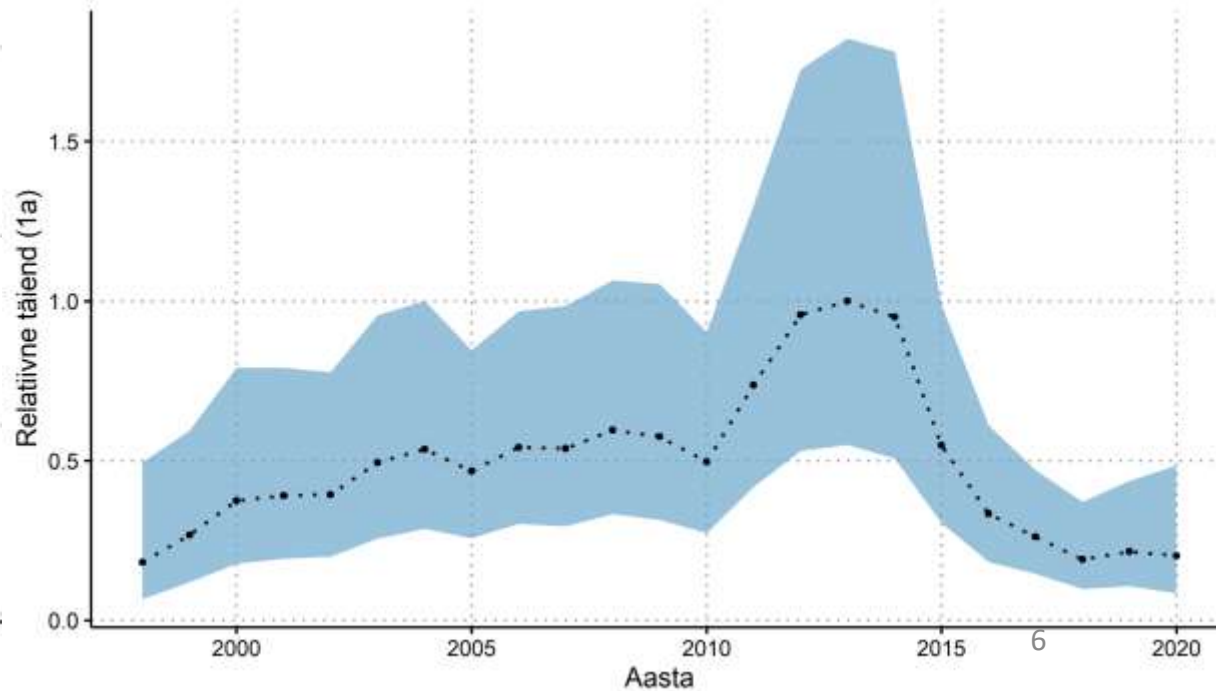
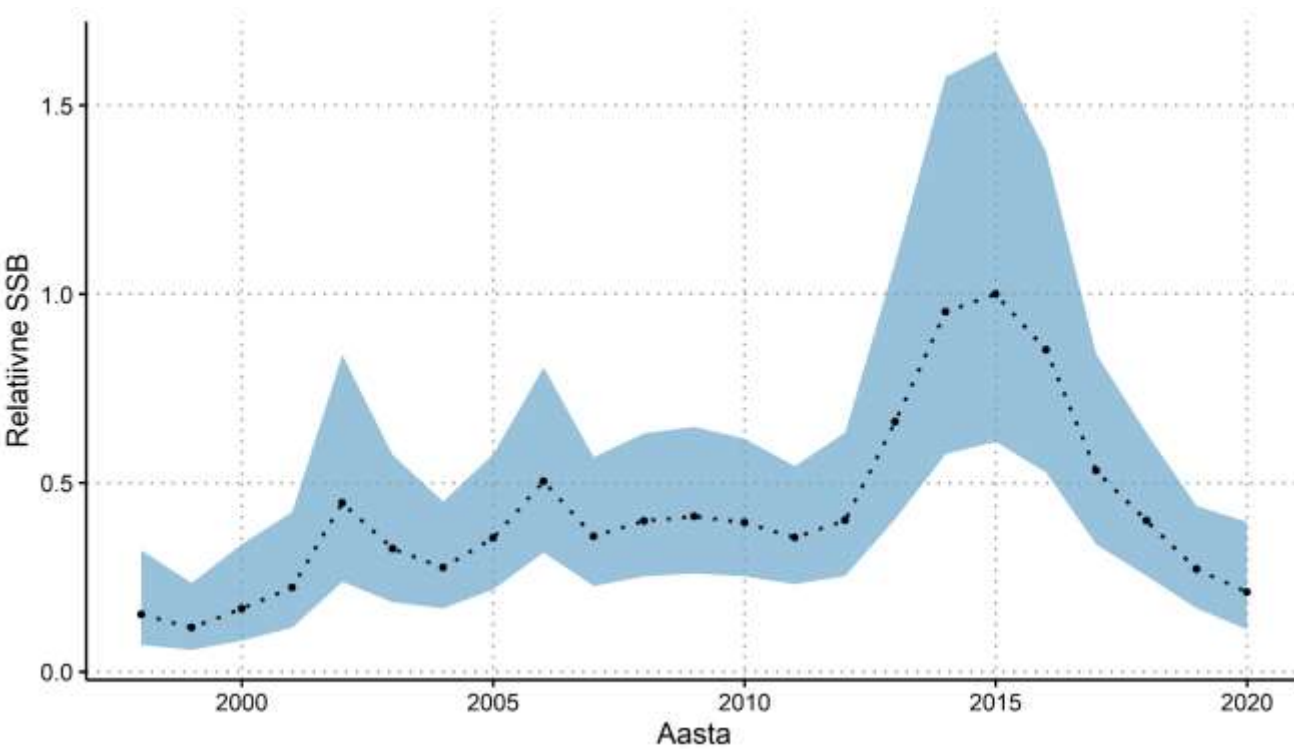
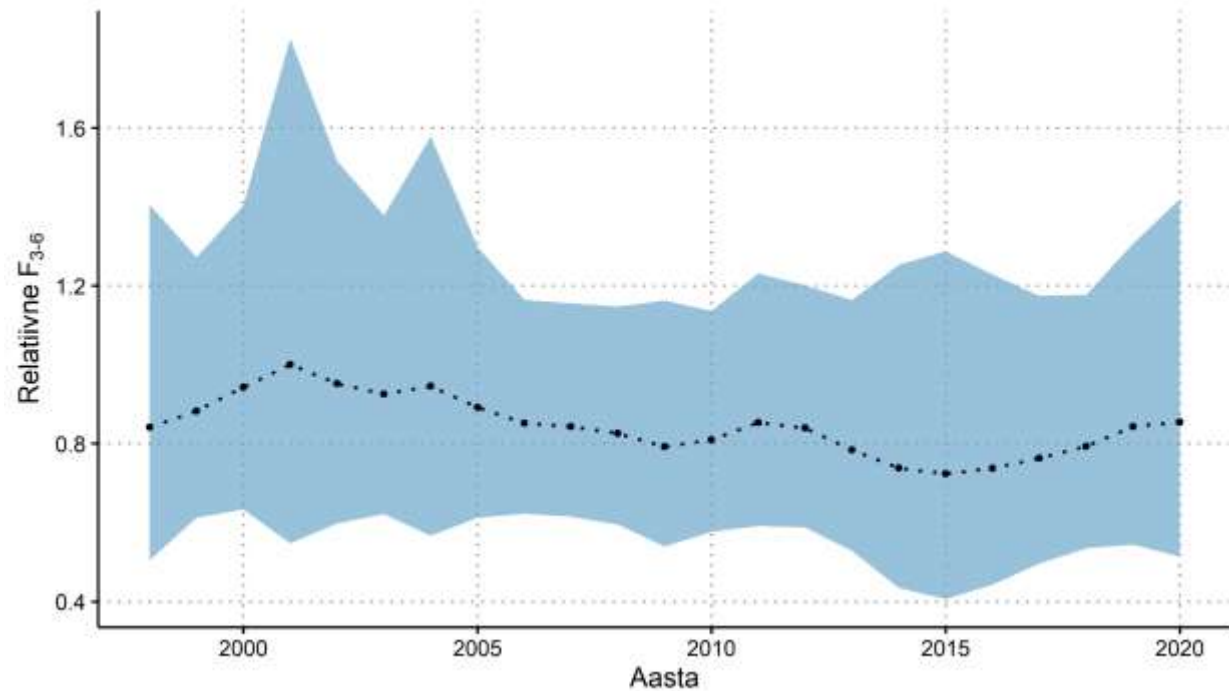

Tabel 5. Harrastuskalastajate jääaluse püügi ahvena keskmine ja mediaanpikkus aastatel 1996-2004, 2019, 2021 Pärnu lahes. Numbriliselt on ära toodud ka alammõõduliste (TL<19 cm) isendite %. N – mõõdetud isendite arv.

Aasta	Mediaan TL (cm)	Keskmine TL (cm)	N	Alammõõduliste %
1996	24.6	24.33	300	5%
1997	19.9	20.35	301	34%
1998	20.2	20.40	399	28%
1999	20.6	20.41	401	26%
2000	19.8	19.68	200	31%
2001	18.8	18.55	401	50%
2002	18.4	18.78	400	57%
2003	20.4	20.64	400	24%
2004	19.6	19.42	200	34%
2019	21.0	21.25	85	4%
2021	20.0	20.44	805	9%

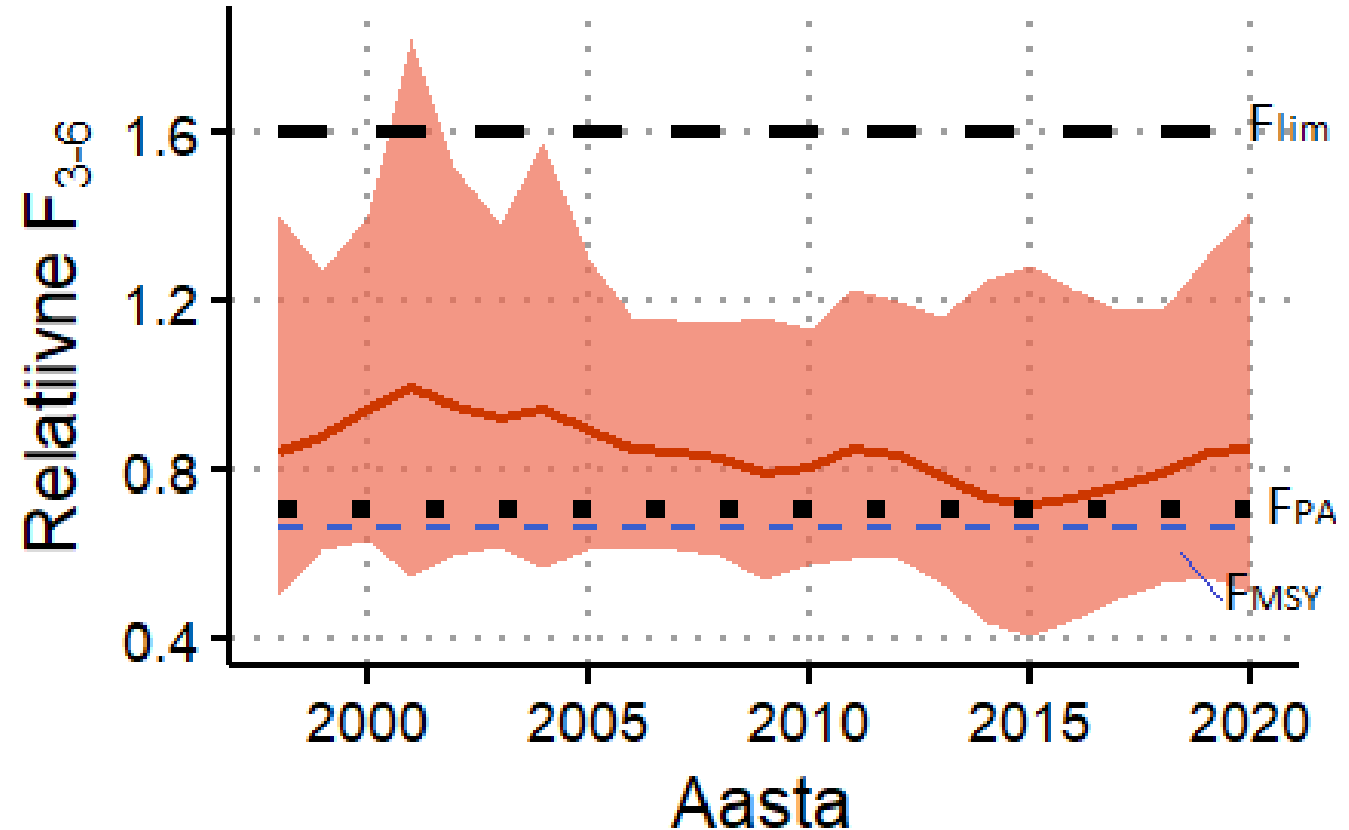
Joonis 5. Harrastuskalastajate jääaluse püügi ahvenasaakide pikkusjaotused aastatel 1996-2004, 2019, 2021. Punane vertikaalne joon tähistab ahvena alammõõdu piiri (täispikkus 19 cm).

Pärnu lahe ahvena populatsioonidünaamika

Pärnu lahe ahvena populatsioonidünaamika

- Võrreldes F_{MSY} referentspunktiga on ahvenavaru terve aegra raames üleekspluateeritud (relatiivne $F > F_{MSY}$)
- Püügikoormus ahvena lahes on väga kõrge ning ahvenavaru on madalseisus

Avaleht > Eesmärgid, tegevused > Kalandus > Kalanduse uuringud ja aruanded

Harrastuspüük

Paisud

Läänemeri

Siseveed

Kaugpüük

Asustamine

Kalandustoodete import-eksport

Uuringud ja aruanded

Õigusaktid

Kalanduse uuringud ja aruanded

Kalanduse riiklik andmekogumise programm ja selle täitmine:

Lühiaruanded:

Kalavarude lühiülevaade 2019 (998,48 KB)

Kalavarude lühiülevaade 2018

Kalavarude lühiülevaade 2017

Kalavarude lühiülevaade 2016

Kalavarude lühiülevaade 2015

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2022. aastaks (3 MB)

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2021. aastaks (3 MB)

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2020. aastaks (2 MB)

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2019. aastaks

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2018. aastaks

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2017. aastaks

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2016. aastaks

Soovitused varude haldamiseks Eesti vetes 2015. aastaks

Pärnu ja Liivi lahe tönduskalade noorjärkude uuringud:

2020. aasta lõpparuanne (1,02 MB)

2019. aasta lõpparuanne (1,24 MB)

2018. aasta lõpparuanne

2017. aasta lõpparuanne

2016. aasta lõpparuanne

2015. aasta lõpparuanne

Kalade taastootmise alased uuringud:

2019. aasta aruanne (2,55 MB)

2018. aasta aruanne

2017. aasta aruanne

2016. aasta aruanne

2015. aasta aruanne

Väikejärvede kalastiku ja püügivahendite uuringud:

2020. aasta lõpparuanne (5,39 MB)

2019. aasta lõpparuanne (5 MB)

Tartu Ülikool
EESTI MEREINSTITUUT

**EESTI KALANDUSSEKTORI RIIKLIKU TÖÖKAVA
TÄITMINE 2020.-2021. AASTAL (riigihange viitenumbriga
215079).**

Töövõtulepingu nr 4-1/20/3 lõpparuanne 2020. a. kohta

Osa: Rannikumere kalad

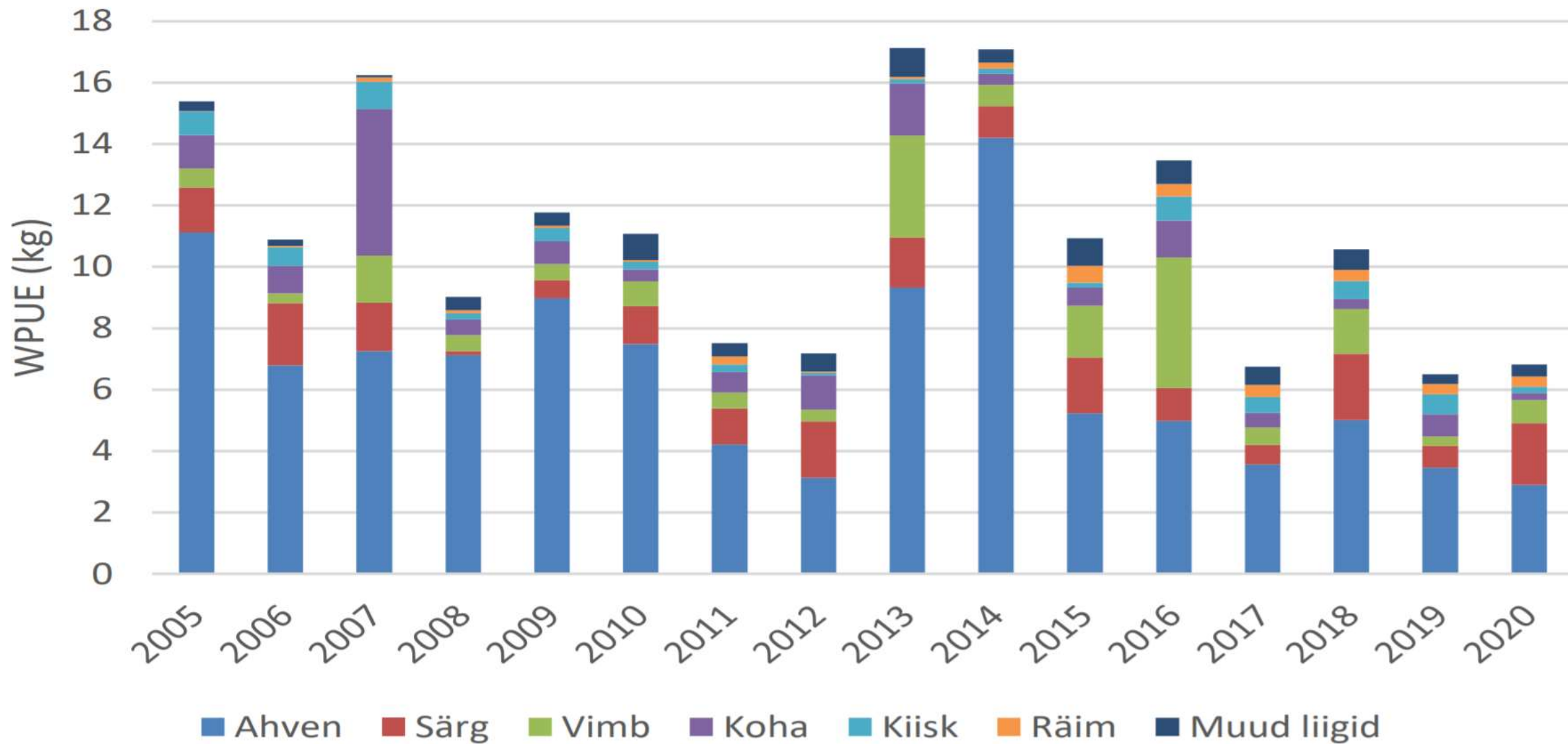
Põhitäitjad ja aruande koostajad:

R. Eschbaum
H. Špilev
K. Jürgens
K. Hommik
T. Arula
K. Hubel
L. Saks
M. Rohla
A. Veriin
Ü. Talvik jt.

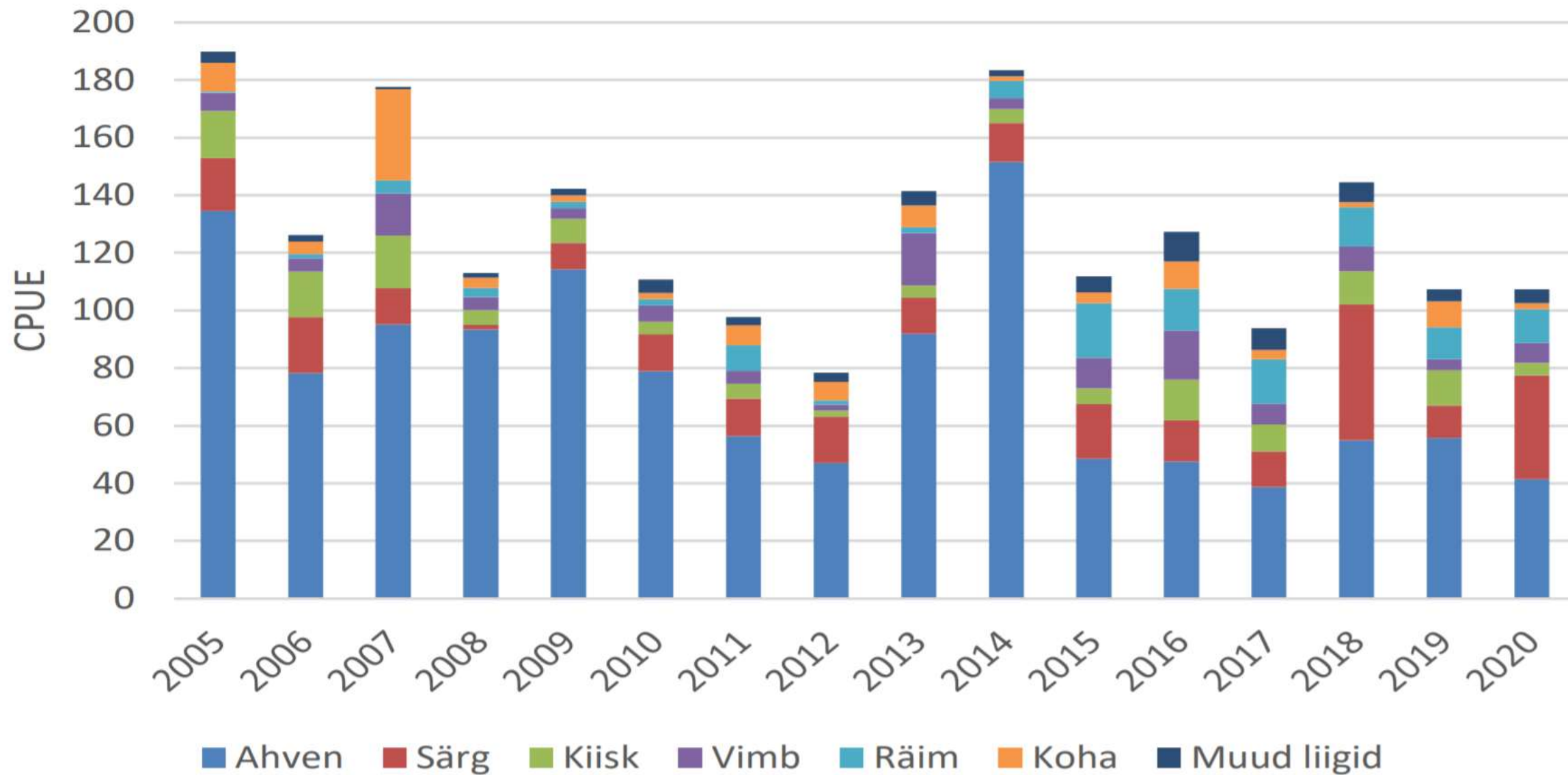
Tartu 2021

Uuringut toetas Euroopa Merendus- ja Kalandusfond.

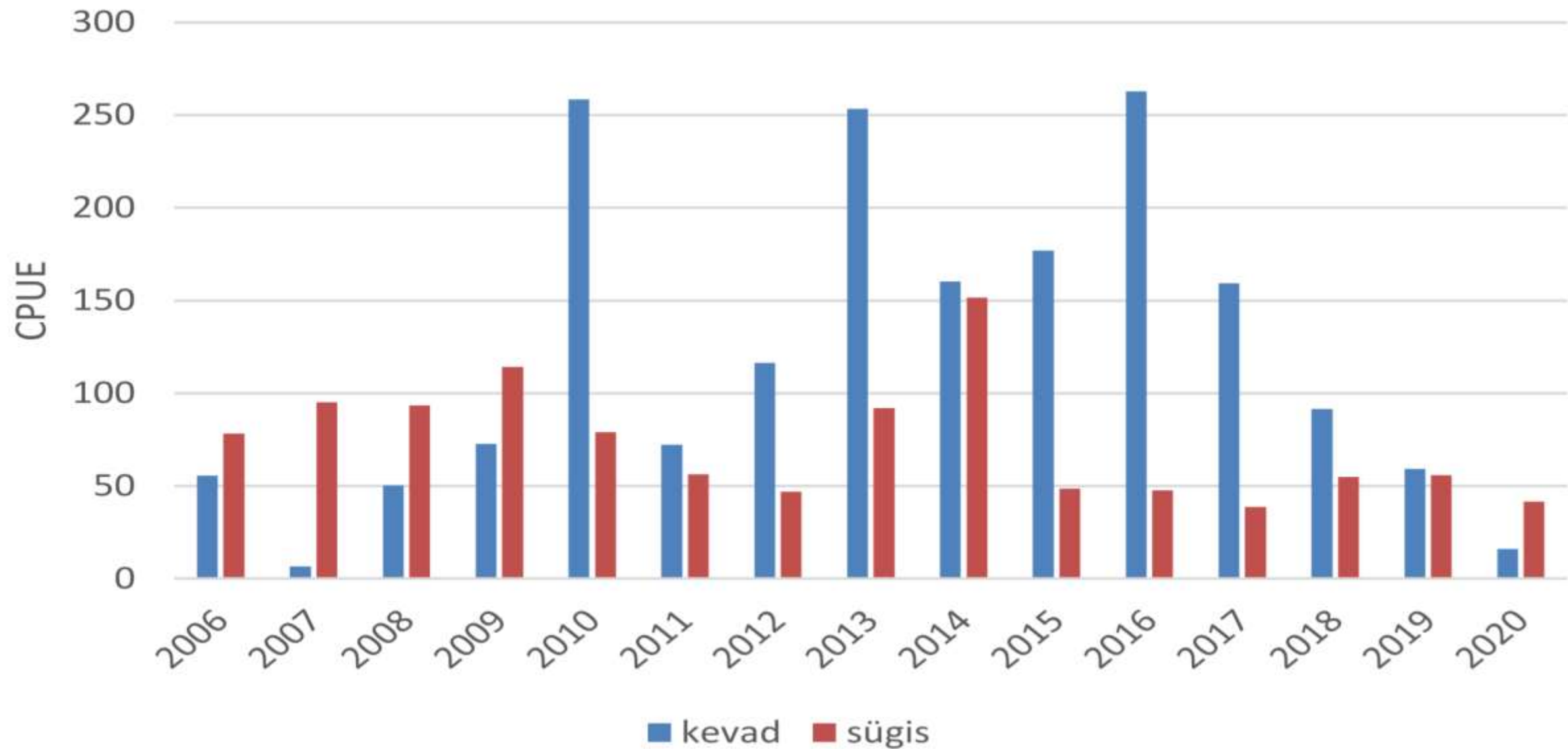

Joonis 3.2.4. WPU (saagi mass (kg) jaamöö kohta ja % kogusaagist) Pärnu lahes 2005-2020 sügisel (16-60 mm silmasammuga võrgud).

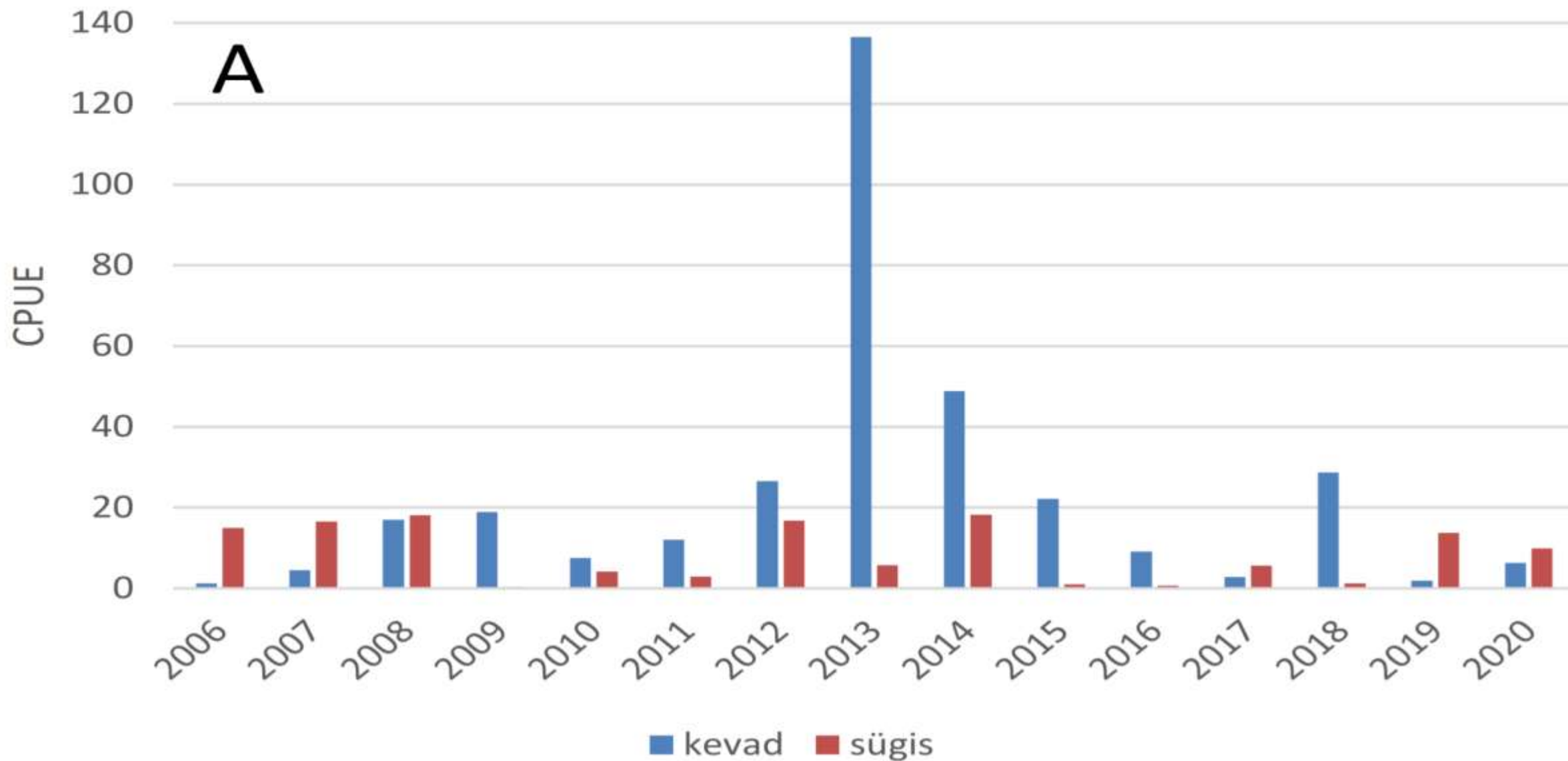

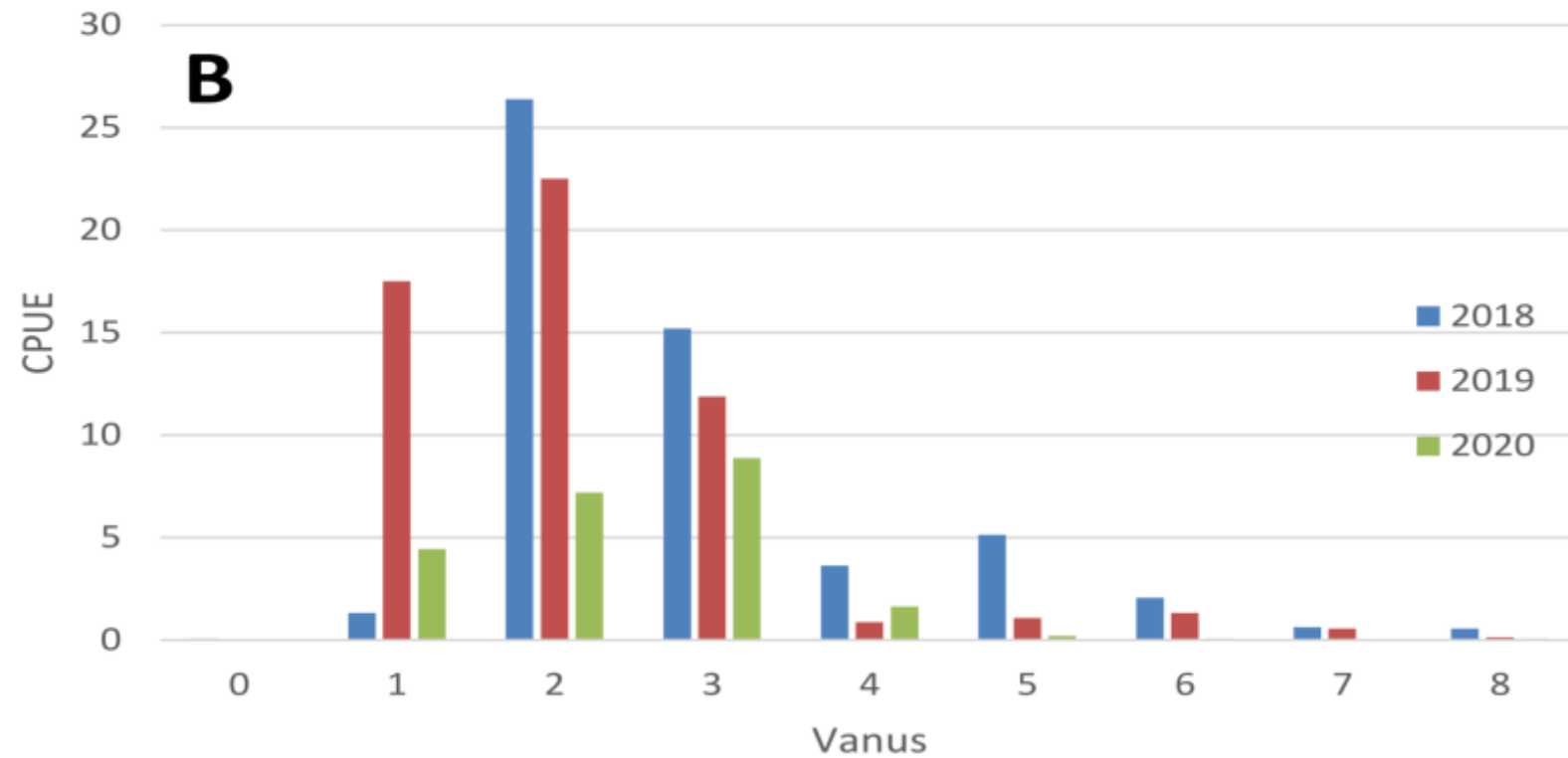
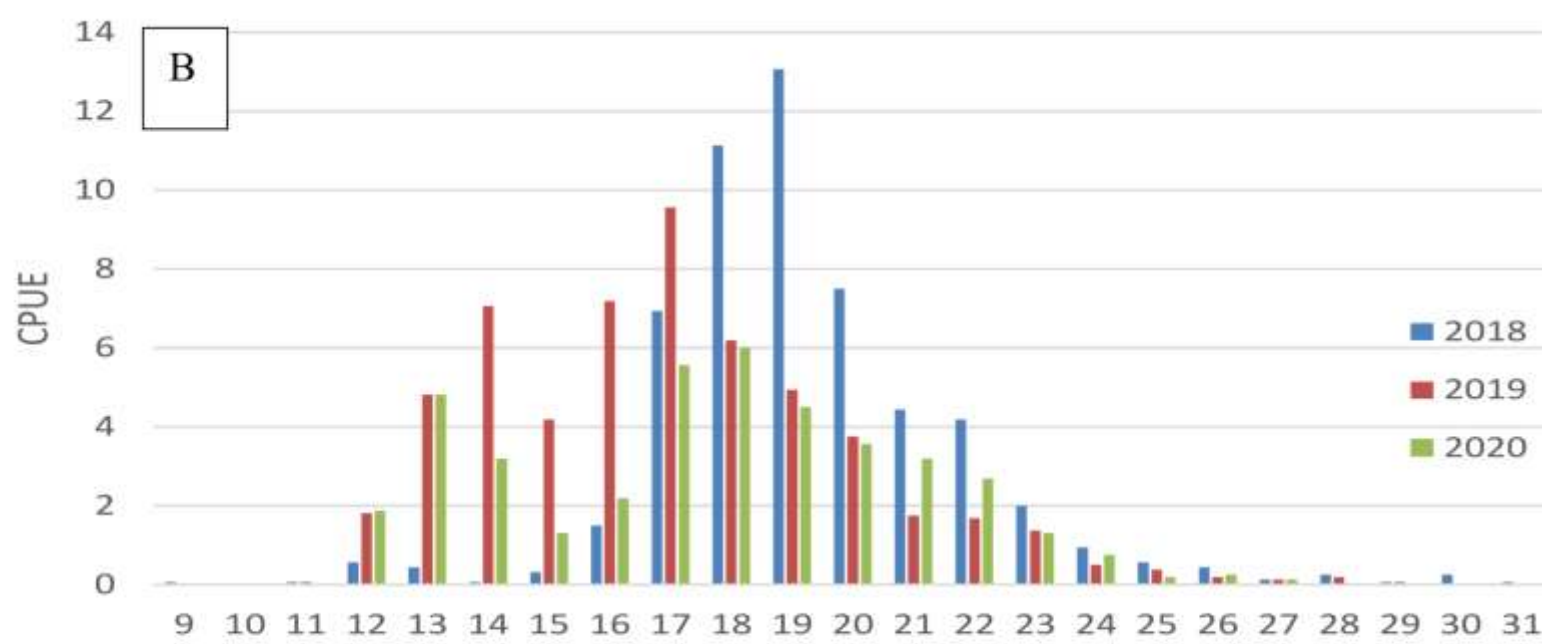
Joonis 3.2.3. CPUE Pärnu lahes 2005-2020 sügisel (16-60 mm silmasammuga võrgud).

Joonis 3.2.9. Ahvena saagikus seirepüügis 2006-2020 (16-60 mm silmasammuga võrgud).

Alla 15 cm pikkuste ahvenate (täiendi) arvukus seirepüükides

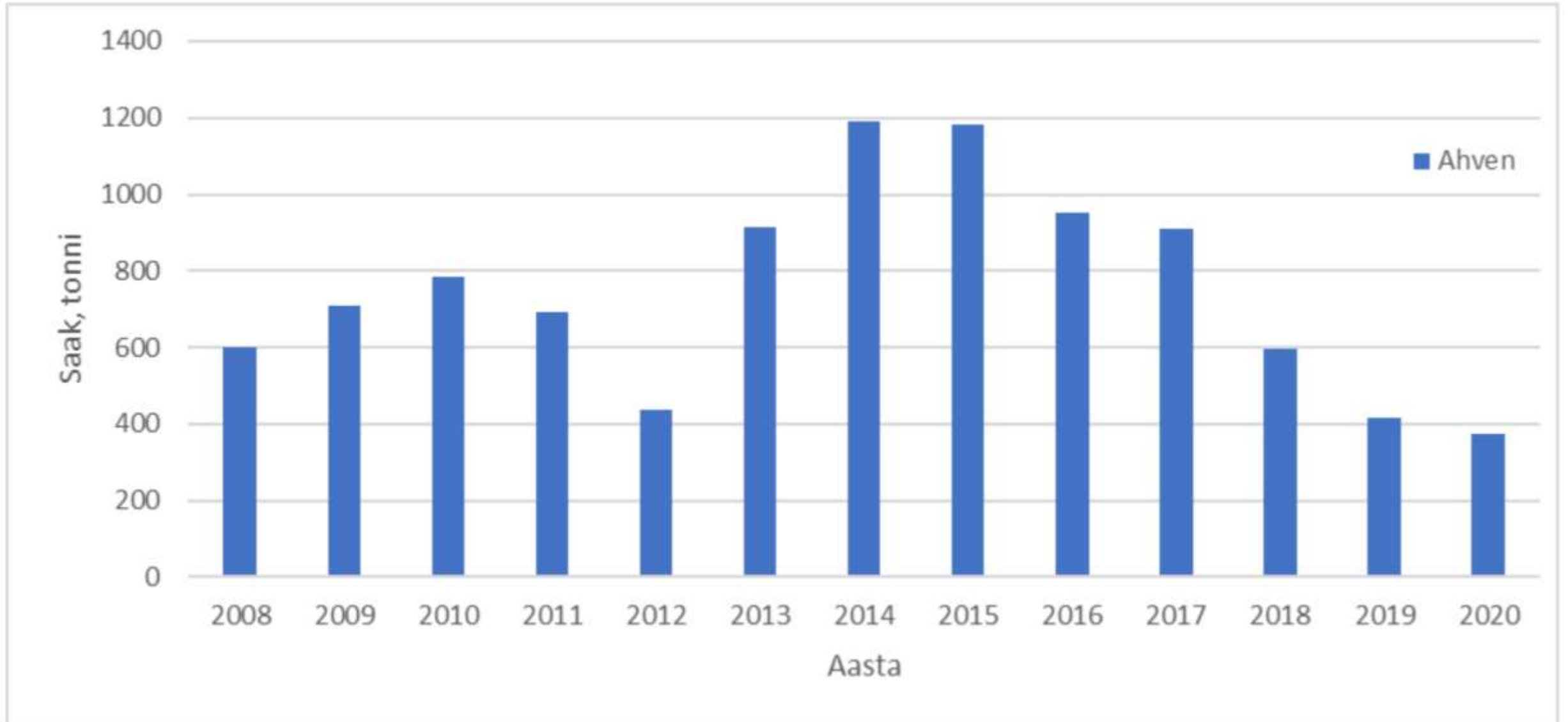

Ahvena püük Pärnu lahes on nii intensiivne, et suuri (ja vanu) kalasid on sügiseste seirepüükide andmetel väga vähe

Ahvena pikkuseline ja vanuseline jaotus nii tööndus- kui seirepüükides (k.a. katsetraalides) (joonised 3.2.10 ja 3.2.11, 3.2.13. – 3.2.16) näitab, et varu täiendisse kuuluvaid kalu, millest sõltub järgneva 2-3 aasta ahvenasaak Pärnumaa rannikumeres, on vähe juba 6 aastat (2015-2020). Nii nagu võrguseires, on ka katsetraalis ahvena CPUE viimasel viiel aastal olnud tavapärasest märgatavalt madalam. Arvukaimaks vanusgrupiks sügiseses traalisaagis oli 3+ aastased, täiendi koosseisu kuuluvate 1-2 aastaste noorkalade CPUE sügiseses traaliseires oli viimase 4 aasta madalaimal tasemel (joonis 3.2.14).

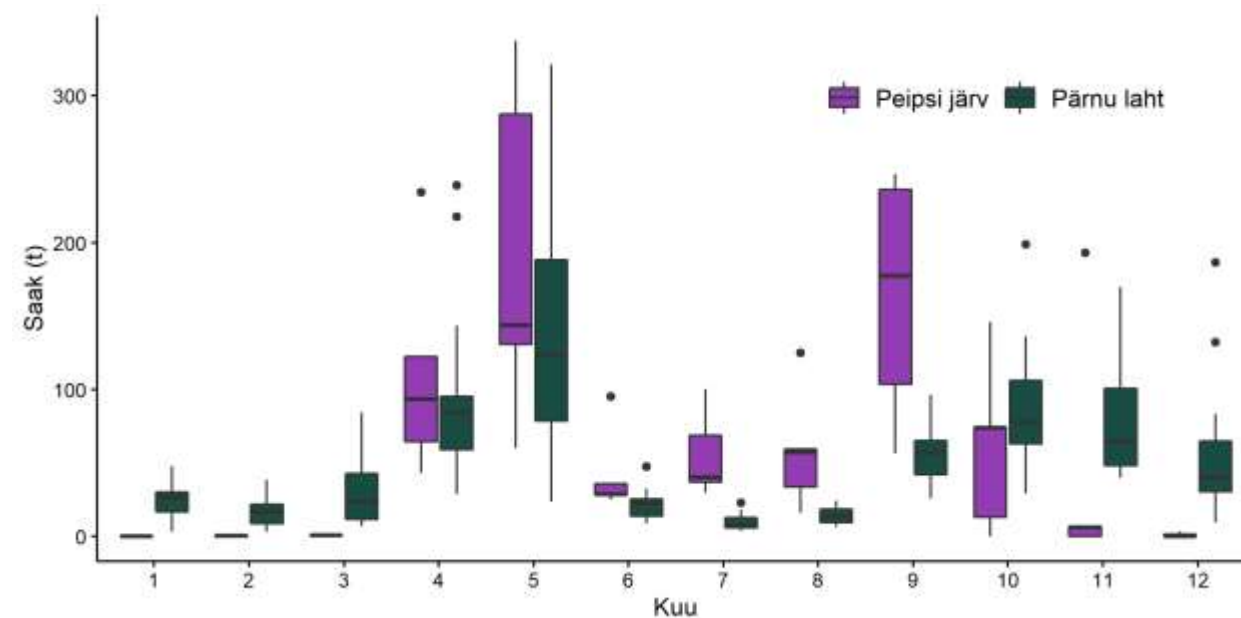
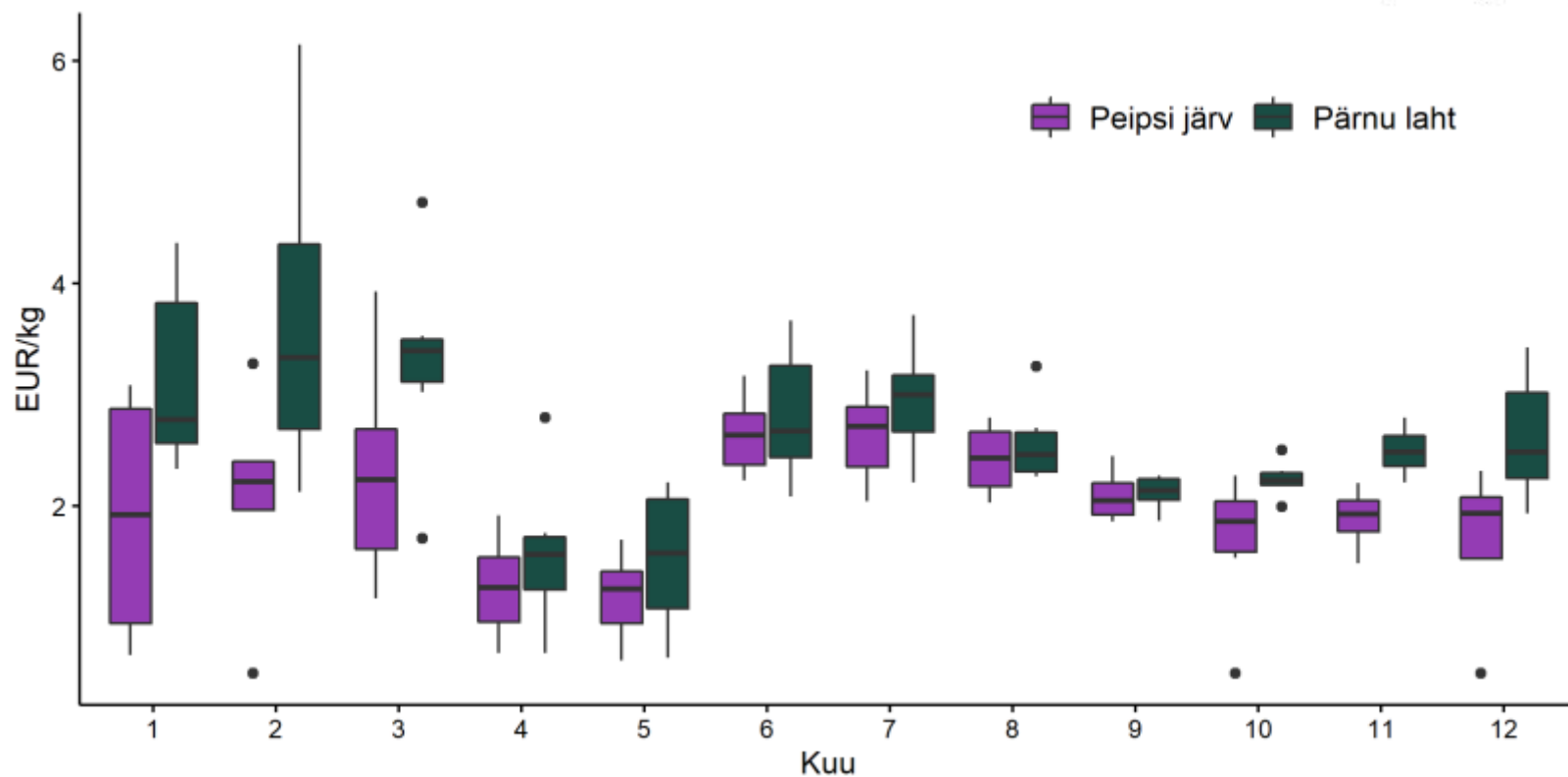
Selle põhjal võiks järeldada, et eri andmeridadest tulevad signaalid ei viita võimalusele, et ahvenasaagid lähima paari aasta jooksul võiksid oluliselt suurenema hakata. Uuringute tulemusena võib öelda, et ahvena saakide langus viimasel viiel aastal on tingitud varu seisundi halvenemisest, mille üheks oluliseks põhjuseks on see, et juba kuuel järjestikusel aastal pole moodustunud ühtki tugevat põlvkonda.

Ahvenasaak Pärnu maakonnas

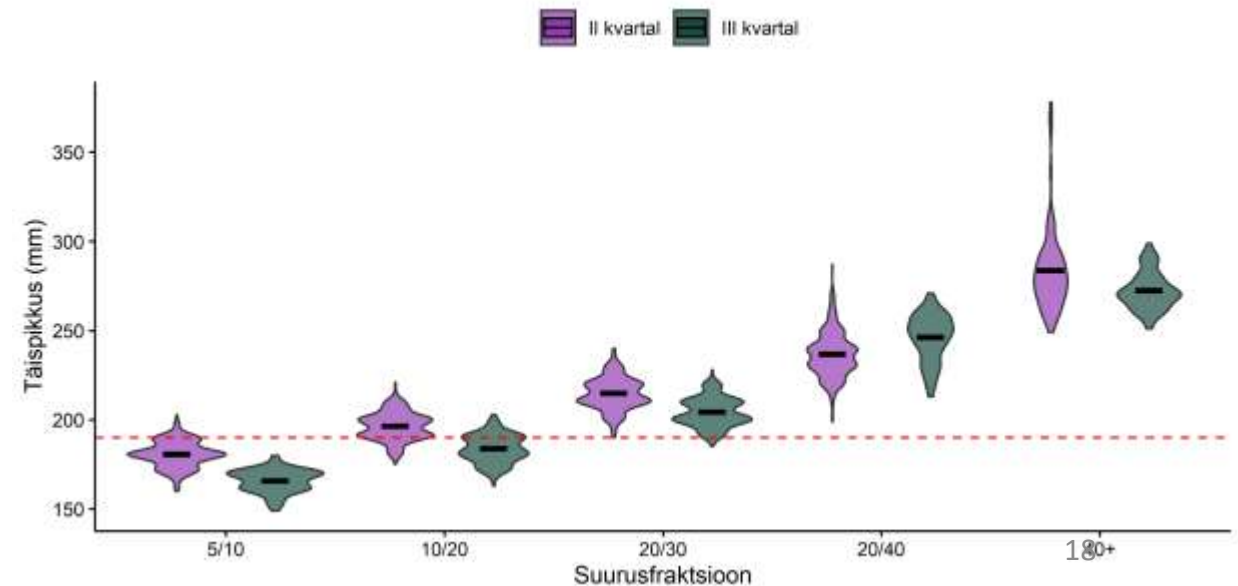
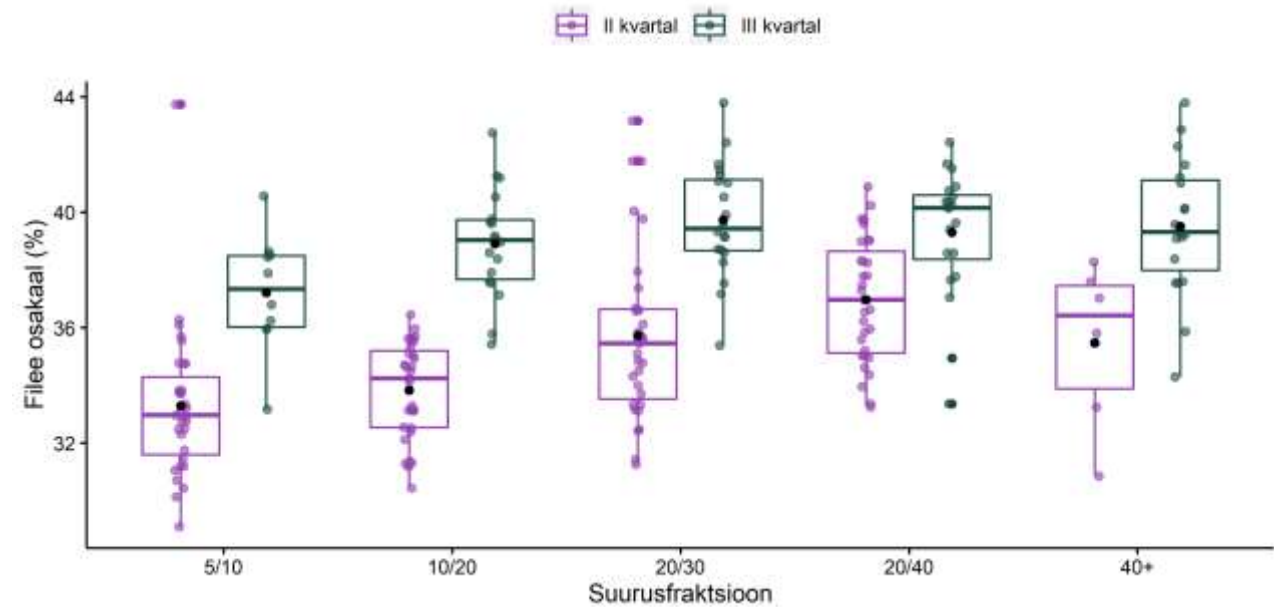
Majanduslik analüüs

- Esmakokkuostuhinnad

Ahvenafilee väljatulek

- II kvartalis jääb filee osakaal 33-36% vahele
- III kvartalis 37-40% vahele
- Sama suuruse filee saamiseks peavad II kvartalis kalad olema suuremad võrreldes III kvartaliga
- 10-20g filee saadakse keskmiselt 19.6 cm kalast II kvartalis ning 18.3 cm pikkusest isendist III kvartalis

Soovitused

- Alammõõdu tõstmine 19 cm → 21 cm-le
- Kudeaegne püügipiirang (Tänases olukorras, s.t. 2022 kevadel, võiks keeluajal algus olla 10 aprillil ja lõpp 25 mail, seega keelu pikkuseks oleks 1,5 kuud. Varu olukorra paranedes võiks keeluaja üldpikkust vähendada.)
- Püügikoormuse vähendamine (Liivi lahes tuleks püügikoormust vähendada 80% et jõua EL Merestrategie raamdirektiivi poolt määratud heasse keskkonnaseisundisse)

Tagamaks suuremad, stabiilsemad ja pikas perspektiivis jätkusuutlikud saagid, tuleks **esmajoonel** Pärnu lahe ja teiste merealade **püügikoormust vähendada**, seda kas püügivõimaluste vähendamisega või konkreetsete kvootide seadmisega. Ainuüksi alammõõdu suurendamine ja püügipiirangute kehtestamine kudeajal ei pruugi olla piisavad selleks, et viia ahvena asurkonnad kiiresti uuesti heasse seisundisse.

Milline on
ahvena
optimaalne
alamõõt?

42
25
21
19

